

Здирко Наталія Григорівна

Кафедра аудиту та державного контролю

Вінницького державного аграрного університету

Реалізація принципу незалежності аудитора: проблеми та шляхи вирішення.

В сучасних умовах розвитку ринкових відносин суб'єкти господарювання все більше потребують надання професійних аудиторських послуг. Тому актуальною на сьогодні є проблема забезпечення якості роботи і дотримання етичних норм аудиторами. Серед вимог Кодексу етики професійних бухгалтерів і аудиторів основним принципом в аудиторській діяльності є незалежність аудиторів від аудированих підприємств і третіх осіб.

Вимоги до забезпечення незалежності при наданні професійних аудиторських послуг сформульовані не тільки в Кодексі, а й Міжнародному стандарті контролю якості 1 та Міжнародному стандарті аудиту 220.

У процесі здійснення аудиту практикуючий аудитор або аудиторська фірма стикається із різними загрозами незалежності.

Так, у Кодексі загрози класифікують слідуючим способом:

- загроза власного інтересу;
- загроза власної оцінки;
- загроза захисту;
- загроза особистим і сімейним відносинам;
- загроза тиску.

І.Н.Дмитренко вказує, що потенційну загрозу незалежності становлять особиста зацікавленість, заступництво, близьке знайомство і шантаж.

«Загроза особистої зацікавленості» виникає, коли аудитор або аудиторська фірма має можливість одержати якісь вигоди від наявності фінансової зацікавленості в аудированому підприємстві.

«Загроза заступництва» можлива, коли аудитор або аудиторська фірма відстоює позицію підприємства-клієнта в такому ступені, що це може негативно вплинути на об'єктивність судження аудитора.

«Загроза близького знайомства» виникає, коли в силу тісних ділових відносин з підприємством-клієнтом, його Наглядовою радою, посадовими особами, або персоналом аудиторська фірма або аудитор починають із зайвою симпатією ставитись до інтересів аудированого підприємства.

«Загроза шантажу» настає, коли з'являється можливість шляхом (фактичних або можливих) загроз збоку Наглядової ради, посадових осіб або персоналу аудированого підприємства не дати аудиторіві виконати свої обов'язки об'єктивно і з необхідним професійним скептицизмом. [2]

Незалежність вимагає не тільки незалежної думки, а й незалежної поведінки. Це означає, що при висловленні свого професійного судження, аудитор має бути абсолютно вільним від економічних, фінансових та інших відносин. Але, з іншого боку, аудитор, як індивідум, як особистість підтримує зв'язки з іншими членами суспільства, що унеможлиблює абсолютну і повне його свободу від будь-якого роду таких відносин. Тому дане питання потрібно регулювати не тільки на законодавчому рівні, а й на внутрішньофірмовому. Це означає, що керівництво аудиторської фірми повинно забезпечити створення і функціонування системи контролю за дотриманням принципів професійної етики та вимог міжнародних стандартів.

Усередині фірми повинна бути створена система повідомлення про порушення вимог незалежності і можливість почати необхідні дії для вирішення таких ситуацій. Політика і процедури повинні включати вимоги для усіх, на кого поширюються вимоги про незалежність, повідомляти фірму про порушення, що можуть стати їм відомими. Фірма, у свою чергу, повинна повідомляти про виявлені порушення політики і процедур партнерам за договором, що разом з фірмою має звернути увагу на порушення та іншому відповідному персоналу фірми і іншим особам, на яких поширюються вимоги незалежності, для прийняття відповідних дій. [3]

На практиці, в більшості випадків недотримання принципу незалежності стосується внутрішнього аудитора.

Служба внутрішнього аудиту підзвітна керівництву підприємства, саме

тому порушується об'єктивність аудитора при перевірці діяльності осіб, яким він підпорядковується.

На думку Бурцева В., внутрішній аудитор повинен бути незалежний від тих осіб, чію роботу він перевіряє, як в аспекті функціональної чи адміністративної підпорядкованості, так і з погляду зацікавленості. Наприклад, результати перевірки проведеної внутрішнім аудитором, будуть менш об'єктивні, якщо оплата його праці певним чином залежатиме від результатів напрямку діяльності.

Також внутрішній аудитор не повинен брати участь і нести відповідальність за коригування виявлених ним відхилень. Інакше не буде об'єктивним подальший контроль, оскільки аудитору доведеться перевіряти результати своєї ж праці або результати здійснення своїх рекомендацій.

Крім того передбачається послаблення об'єктивності, коли фахівці, тимчасово працюючі у підрозділі внутрішнього аудиту, призначаються на перевірку тієї діяльності, якою вони займалися. Внутрішньому аудитору повинно надаватися право доступу до будь-якої необхідної для контролю інформації; до службових приміщень, каси, складів, цехів та інших приміщень. Аудитор має право у разі потреби вимагати проведення інвентаризації, а також письмових чи усних пояснень від співробітників з будь-яких питань, що мають відношення до його безпосередньої роботи.

Отже, керівництво будь-якого підприємства повинно бути зацікавлене в тому, щоб на максимально можливому рівні забезпечити незалежність та об'єктивність аудитору.

Список використаних джерел

1. Бурцев В. Організація внутрішнього аудиту в компанії.// Фінансовий ринок України.-2007 р.-№2.-С.25-30
2. Дмитренко І.Н. Правове і регламентне забезпечення незалежності аудиторів.// Аудитор України.-2007 р.-№8.-С.12-16
3. Шульман М.К. Проблеми практичної реалізації принципу незалежності в діяльності аудитора.//Аудитор України.-2007 р.-№14.-С.23-25